PPU415-NOR	Fagdidaktikk i norsk	15 studiepoeng

Norsk	Praktisk-pedagogisk utdanning – heltid og deltid	HØST/VÅR

1. LÆRINGSUTBYTTE

Fagdidaktikkstudiet i norsk er konsentrert rundt 5 målområder:

1) Fagets egenart, legitimering og utvikling:
- kjenne til hovedtrekkene for norskfagets historiske utvikling som skolefag og studiefag
- kunne drøfte norskfaget som kultur- og danningsfag og som redskapsfag
- kunne arbeide som norsklærer ut fra gjeldende læreplaner og kjenne læreplanens hovedinnhold og struktur
- kunne reflektere over hvordan læreplan kan overføres til undervisningssituasjoner

2) Språkdidaktikk:
- Kunne legge til rette for undervisningssituasjoner som skal øver opp både muntlige og skriftlige ferdigheter
- Kunne lese elevtekster med hensyn til hvilke utviklingsmuligheter som ligger i dem, og kunne gi konstruktiv og presis tilbakemelding
- Kjenne til prosessorientert skriveopplæring og hvordan legge til rette for ulike former for veiledning i skriveprosessen
- Kunne utvikle didaktisk kunnskap om norsk som andrespråk og drøfte hvordan man kan ha et komparativt og internasjonalt perspektiv i norskopplæringen
- Drøfte og utvikle gode undervisnings- og læringsstrategier i sidemålsundervisningen
- Kunne gjenkjenne elever med spesielle lese- og skrivevansker og vite noe om hvordan man som norsklærer kan møte disse

3) Litteraturdidaktikk:
- Kunne drøfte spørsmål knyttet til litteratur og kulturarv og konsekvenser for tekstutvalg og tekstarbeid
- Utvikle en god tekstkompetanse innenfor skjønnlitterære tekster, slik at en kan legge til rette for gode undervisningssituasjoner
- Kjenne til ulike veier til den litterære teksten, særlig gjennom litterær analyse og resepsjonsteori

4) Vurdering:
- Ha kjennskap til nasjonale og sentrale vurderingsordninger for norskfaget
- Kunne drøfte vurdering av muntlige og skriftlige tekster
- Kjenne til varierte vurderingsformer i norskfaget

5) Læremidler/IKT i norskfaget:
- Kunne vurdere norskfaglige læremidler, både tradisjonelle og digitale
- Utvikle et bevisst forhold til nye ikt-baserte sjangere og hvilken rolle disse spiller i norskfaget

2. INNHOLD

Fagdidaktikk i norsk er et studium som er retter seg mot undervisning og opplæring i skolefaget norsk. Fagdidaktikk i norsk skal sammen med fagstudiet, praksis og pedagogikk utvikle studentenes profesjonalitet som norsklærere. Studiet kvalifiserer til å undervise i norsk både på mellom- og ungdomstrinnet i grunnskolen og i videregående skole.

Fagdidaktikk i norsk dreier seg om alle de refleksjoner man kan knytte til norskfaget som kan bidra til økt forståelse av hvordan faget kan undervises, læres og utvikles. I fagstudiet har

studentene tilegnet seg grunnleggende kunnskaper i språk og litteratur. Fagdidaktikken har en særlig oppgave som bindeledd mellom studiefaget og skolefaget ved at den stimulerer til refleksjon over og problematisering av både skolefag og studiefag. Slik sett blir fagdidaktikken en utvidelse og videreføring av fagkunnskap studentene har med seg fra studiet, samtidig som den tilfører faget nye dimensjoner.

Norskfaget er et viktig fag for kulturforståelse, kommunikasjon, dannelse og identitetsutvikling. Faget befinner seg i spenningsfeltet mellom det historiske og det nåtidige, det nasjonale og det globale. Grunnleggende spørsmål i fagdidaktikk i norsk er hva norskfaglig kunnskap er, hvordan slik kunnskap utvikles og hvorfor slik kunnskap er viktig å utvikle i vårt samfunn. Et sentralt spørsmål er også hvordan norskfaglig kunnskap kan utvikles i forhold til ulike elevgrupper på ulike nivå og i ulike skoleslag og programområder.

Norskfaget er i stadig endring. Dette kommer til uttrykk i gjeldende læreplan. Mens 1990-tallets læreplaner vektla nasjonal kulturarv gjennom blant annet arbeid med litteratur- og kulturhistorie, har gjeldende læreplan et sterkere fokus på det flerkulturelle klasserommet og et internasjonalt perspektiv i norskfaget. Sammensatte tekster er et nytt hovedområde i faget, og grunnleggende ferdigheter er innført i alle fag. I lærerprofesjonen er handlings- og endringskompetanse viktig, og det å kjenne fagets historie og tradisjon og samtidig være i stand til utvikle faget og delta i debatten omkring fagets utvikling, er en sentral del av den fagdidaktiske kompetansen.

3. LÆRINGSAKTIVITETER

Fagdidaktikk i norsk skal ha et nært forhold til praksis. Samspillet mellom norskfaglig kunnskap, praksis, fagdidaktisk kunnskap og pedagogikk står sentralt i studiet.

Studiet er organisert som fellesforelesninger i kombinasjon med mer studentaktive aktiviteter som dialoger, diskusjoner, framlegg og didaktiske refleksjoner. Mange av læringsaktivitetene vil være plenumsaktiviteter eller aktiviteter i grupper, men også individuelt arbeid og selvstudium står sentralt i studiet.

Å bruke språket skriftlig og muntlig er en viktig del av lærerprofesjonen. Studentene vil gjennom studiet få øving i å uttrykke seg muntlig foran et publikum. De ulike muntlige arbeidsformene som blir brukt i studiet, skal både ha en øvingsfunksjon og være utgangspunkt for drøfting og refleksjon.

En annen viktig del av lærerprofesjonen er kjennskap til ulike arbeidsmåter, metoder og teknikker som kan brukes i norskopplæringen. Studentene vil gjennom studiet få øving i å eksperimentere med undervisningsmateriale og arbeidsmåter gjennom verkstedsorientert arbeid. Dette vil også danne grunnlag for drøfting og refleksjon.

4. DELTAGELSE

80 % obligatorisk deltakelse, inkludert generell fagdidaktikk.

5. VURDERING

Vurdering gjennom studietiden
Studentene skal skrive en praksisrapport etter endt praksis. Denne vurderes med godkjent/ikke godkjent. I tillegg skal det gjennomføres inntil 4 obligatoriske innleveringer i løpet av studieåret. Både praksisrapport og obligatoriske innleveringer må være godkjent før studenten kan gå opp til eksamen.

Avsluttende vurdering
En individuell hjemmeeksamen over 2 dager som vurderes med bokstavkarakter og teller 25 % av den totale karakteren for studiet.

Vurderingsuttrykk
Gradert karakterskala A – F, der A er beste karakter og F er ikke bestått.

Hjelpemidler til eksamen
Alle

6. LITTERATUR

Artikler vil bli samlet i et kompendium som kan kjøpes hos Akademika bokhandel, HIBU Hønefoss.

1. Fagets egenart, legitimering, utvikling

Aase, Laila (2005): "Norskfaget - skolens fremste danningsfag?" I Børhaug, Fenner og Aase
(red): *Fagenes begrunnelser. Skolens fag og arbeidsmåter i danningsperspektiv.*
Fagbokforlaget. 15 sider

Nordstoga, Sveinung (2003): *Inn i norskfaget. Om faget, debatten og didaktikken.*
Abstrakt
forlag.

Ongstad, Sigmund (2006): "Norskfag og livsverden. Fra språk til kommunikasjon til fag-
didaktikk". I Ongstad (red): *Fag og didaktikk i lærerutdanning. Kunnskap i grenseland.*
Universitetsforlaget. 19 sider

Knudsen, Geir (2007): "Forpliktet på nasjonen, åpen for verden." I: Mikkelsen, Rolf og Fladmoe, Henrik: *Lektor - adjunkt - Iærer. Innføringsbok for praktisk-pedagogisk utdanning.*
Universitetsforlaget. 18 sider

2. Språkdidaktikk

Berge, K.L (2005): "Skriving som grunnleggende ferdighet og som nasjonal prøve - ideologi og strategier." I: Aasen og Nome (red) *Det nye norskfaget*
Fagbokforlaget/LNU. 27 sider.

Eritsland, A. G.(2004): "Å skrive i den fleirkulturelle skolen". I: *Skrivepedagogikk. Teori og metode.* Samlaget. 30 sider.

Eritsland, A. G.(2004): "Å skrive er ein prosess". I: *Skrivepedagogikk. Teori og metode.* Samlaget. 22 sider.

Nynorsksenteret: Nynorskopplæring, nr 1/20008 (http://www.nvnorsksenteret.no/img/nsfno/Nynorskopplaeringl.pdf)

3. Litteraturdidaktikk

Penne, Sylvi (2001): *Norsk som identitetsfag.* Universitetsforlaget.

Aambø, Reidun (1998): "Litterær resepsjon. Nokre premissar for å forstå ein litterær tekst i ein annan kultur." I: Aambø (red) *Litteraturmøte,* LNU/Cappelen. 15 sider

Kulbrandstad, L. I. (2003): "Utvikling av lesekyndighet". I: Kulbrandstad: *Lesing i utvikling. Teoretiske og didaktiske perspektiver.* Fagbokforlaget/LNU. 38 sider

Larsen, Leif Johan (2005): «Identitet, dannelse og kommunikasjon.» I: Nicolaysen og Aase (red): *Kulturmøte i tekstar. Litteraturdidaktiske perspektiv.* Det norske Samlaget. 17 sider

Skarstein, Dag (2005): «Litteraturundervisning i det fleirkulturelle klasserommet - om litteratur som ein reiskap for å strukturere forståinga av liv og røyndom.» I: Nicolaysen og Aase (red): *Kulturmøte i tekstar. Litteraturdidaktiske perspektiv.* Det norske Samlaget. 17 sider

Vassenden, Eirik (2007): "God vs. viktig. Om forholdet mellom kvalitet og relevans i vurderinga av litteratur." I *Norsklæreren* nr 4/2007. 9 sider

4. Vurdering

Dysthe, Olga (2007): "Mappevurdering som opplæringsform." I Tveit (red): *Elevvurdering i skolen. Grunnlag for kulturendring.* Universitetsforlaget. 10 sider

Tveit, Sverre (2007): "Formål og retningslinjer for elevvurdering i Kunnskapsløftet." I: Tveit (red): *Elevvurdering i skolen. Grunnlag for kulturendring.* Universitetsforlaget. 11 sider

5. Læremidler/IKT i norskfaget

Askeland, Norunn m.fl (2003): "Lærebokteksten". I *Tekst i tale og skrift. Innføring i tekstarbeid.* Universitetsforlaget. 23 sider

Harboe, Leif (2008): *norskboka.no. Digitale verktøy i norskfaget.* Universitetsforlaget. 140 sider

Nynorsksenteret: Nynorskopplæing nr 3/2008
(http://www.nvnorsksenteret.no/img/nsfno/Nynorskopplaering3.pdf)

6. Lese- og skrivevansker
Mossige, Margunn, Skaathun, Astrid, Røskeland, Marianne (2007): "Kva er lese- og skrivevanskar?" I: *Fleire vegar mot mål. Lese- og skrivevanskar i vidaregåande skole*. Cappelen Akademisk Forlag. 17 sider

7. Muntlig norsk
Penne, Sylvi og Hertzberg, Frøydis (2008): *Muntlige tekster i klasserommet.* Universitetsforlaget.

Norskfaglig tidsskrift
Norsklæreren, nr 2/2008